

ikke hævdes, at Statshusmandslodderne paa Øerne ere daarligere, idet de have 11,1 mod 10,9. Men gaar man til Jylland, er det anderledes. Der gaar der gennemsnitlig 26,6 Tdr. Land paa en Tønde Hartkorn, men for Statshusenes Vedkommende kun 22,8. For Landet som Helhed gaar der 18 Tdr. Land paa 1 Td. Hartkorn, og 18,3 er Gennemsnittet for Statshusene. Altsaa, selve den foreliggende Statistik fra de første Aaringer, der sikkert ikke have været de gunstigste, modbeviser den Paa-stand, at det skulde være særlig daarlig Jord, der er bleven udlagt til Statshusmandslodder. Jeg vil derfor henstille til det ærede Medlem fra Skanderborg (H. Rasmussen), der siger et eller andet Sted, at han fæster Lid til Talen om den daarlige Jord, at det ærede Medlem ikke skal fæste alt for stærk Lid dertil, thi Paa-standen er ikke til at opretholde. Dette med Hensyn til Boniteten.

Men selv om altsaa Boniteten er som Landets Gennemsnitsjord, saa kan der rejses det Spørgsmaal: Have de alligevel ikke betalt deres Jond for dyrt? Ja, i saa Tilfælde maa de betalte Priser være højere end de Priser, der ellers ere betalte for Husmandshartkorn her i Landet. Jeg har foretaget ret grundige Undersøgelser af det Spørgsmaal og finder heller ikke dette bekræftet. Der foreligger Oplysninger om Salg af Husmandshartkorn i frit Salg, altsaa ikke Tvangssalg og ikke Salg til nær Familie, hvor Priserne kunde tænkes at være paavirkede af Familieskabet. Altsaa ved, hvad der forstaas ved frit Salg, har jeg eftersat Hartkornspriserne for Husmandsjord fra 1896 til Dato, som de foreligge i de statistiske Aarbøger. For at sammenligne med det Materiale, der findes om Statshuse, oprettede efter Loven af 1899, har jeg taget Gennemsnittet for Salgspriserne for Husmandshartkorn for Tiden 1900-04, altsaa ganske de tilsvarende Aar, og paa Øerne er da Gennemsnitsprisen pr. Tønde Husmandshartkorn 8,870 Kr., i Jylland 8,487 Kr. og for Landet som Helhed 8,628 Kr. I selve dette foreliggende Hæfte om Statshuse, Side 22-23 og der omkring, finde vi Priserne pr. Tønde Hartkorn for Statshuse, som ere indkøbte i disse Aaringer. Paa Øerne er Prisen pr. Tønde Hartkorn uden Bygnin-

ger — her, maa man lægge Mærke til, er der selvfølgelig den Forskel, at medens de første ere med paastaaende Bygninger, er det her for Statshusmandslodderne uden Bygninger — for Statshusmandslodderne 5,757 Kroner, altsaa imod 8,878 Kroner i almindeligt Salg. I Jylland er det 7,192 Kr. for Statshusene imod 8,487 Kr. for almindeligt Husmandshartkorn. For hele Landet er det 6,599 Kr. for Statshusmandshartkorn imod 8,628 for almindeligt Husmandshartkorn. Man vil altsaa se, at der er et ikke saa helt lille Spillerum fra det, som er betalt for Jord til Statshuse uden Bygninger, op til det, der er betalt for almindeligt Husmandshartkorn med paastaaende Bygninger. (*Birck*: Det er ingen stor Forskel!) Forskellen er saa stor, at det ikke paa noget Punkt kan paavises, at Priserne paa Jord staa højere for Statshusmandslodder end for de andre. I den Henseende skal jeg henvise til et andet statistisk Værk, som foreligger her, nemlig Afhandlingen om Fæste-, Leje- og Tjenestehuse i Statistiske Meddelelser 4de Række, 8de Bind, 1ste Hæfte. Der vil det ærede Medlem kunne finde Assuranceværdien for Bygninger paa Ejendomme af tilsvarende Størrelse. Assurancen er ganske sikkert ikke for lav i Forhold til Bygningernes Værdi, og vi finde, at den er i Gennemsnit for Fæstehuse 1,504 Kr., for Lejehuse 1,230 Kr. og for Tjenestehuse 1,280 Kr. Tag og omsæt disse Tal — jeg skal ikke gennemføre Beregningen her for ikke at fylde mit Foredrag med Tal, men jeg har Beregningen liggende, saa jeg kan skaane det ærede Medlem for at gøre Arbejdet —, og det ærede Medlem vil finde, at hvordan man vender og drejer Tallene, kan der ud fra disse foreliggende officielle Fakta ikke paavises noget som helst om, at Jordprisen skulde være højere ved Køb til Statshuse efter Loven af 1899 end ved Køb i frit Salg. (*Birck*: Der gaar flere Fæstehuse paa en Tønde Hartkorn!) Jeg tror ikke, det ærede Medlem har Ret. Fæstehusene vise sig nemlig gennemgaaende at være Huse af nogenlunde normal Beskaffenhed. (*Birck*: Ja, men det er ikke en Tønde Hartkorn!) Nej, men jeg siger jo netop: Omsæt Tallene fra Tønder Hartkorn til Tønder Land. Forholdet er